№ 15 27 ივლისი, პარასკევი 1866—1879 27 ივლისი, პარასკევი № 155

დროება

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐ: სოლოლაკზე, ბ-ლის ქუჩაზე, ბ. შადნოვის სახლში, № 33.

ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ მიიღება რედაქციაში. ᲒᲐᲠᲔᲨᲘ მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію „Дроэба“.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ: მთელის წლისა—8 მ., ნახევარ წლისა—5 მ., სამის თვის—3 მ., ერთის თვისა—1 მ.

ᲪᲐᲚᲙᲔ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘ ᲦᲘᲠᲡ ᲨᲐᲣᲠᲐᲓ.

ᲧᲝᲚᲕᲔᲚ ᲓᲦᲔ ᲝᲠᲨᲐᲑᲐᲗᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡᲐ: ᲗᲘᲗᲝᲔᲣᲚᲘ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘᲗ ᲐᲡᲝᲖᲔ 1 კაპ. ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ ᲪᲘᲤᲠᲘᲗ — 5 კაპ., ᲞᲐᲢᲐᲠᲐᲗᲘ — 4 კაპ.

ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐᲡ ᲣᲤᲚᲔᲑᲐ აქვს გასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდად გამგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატიები ავტორს არ დაუბრუნდება.

ᲪᲐᲚᲙᲔ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘ ᲦᲘᲠᲡ ᲨᲐᲣᲠᲐᲓ.

ᲛᲘᲡᲘ ᲣᲓᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲔᲡᲝᲑᲘᲡ ᲘᲛᲞᲔᲠᲐᲢ. ᲠᲘᲪᲐ ᲛᲐᲠᲘᲐᲛ ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲝᲕᲜᲐᲡ ᲓᲐᲑᲐᲓᲔᲑᲘᲡ ᲓᲦᲔᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲮᲕᲐᲚ, 28 ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ, ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲝᲬᲕᲐ.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐ

ᲒᲐᲛᲝᲬᲘᲓᲐ ᲓᲐ ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲡᲐᲔᲙᲚᲘᲡᲝ ᲬᲘᲒᲜᲘ

ᲙᲐᲠᲐᲒᲐᲓᲘᲜᲘ

შედგენილი
მღ. დავით ღამბაშიძისაგან.
გამოცემა პირველი.

ᲤᲐᲡᲘ ᲒᲐᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲗ ᲣᲧᲓᲝᲗ ᲔᲠᲗᲘ ᲛᲐᲜᲔᲗᲘ, ᲧᲓᲘᲗ ᲔᲥᲕᲡᲘ ᲐᲑᲐᲖᲘ.

წიგნის ყიდვა შეიძლება:
ᲗᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ—ᲩᲐᲠᲙᲕᲘᲐᲜᲘᲡ წიგნის მაღაზიაში.
ᲭᲣᲗᲐᲘᲡᲨᲘ—ᲡᲘᲛᲝᲜ ᲪᲔᲠᲕᲐᲫᲘᲡ მაღაზიაში (გიმნაზიის მახლობლად).
ᲐᲮᲐᲚ-ᲡᲔᲜᲐᲙᲨᲘ—ᲑᲚᲐᲚᲝᲩᲘᲜᲡ სასოლდიასთან.
ᲖᲣᲒᲓᲘᲓᲨᲘ—ᲑᲚᲐᲚᲝᲩᲘᲜ ᲛᲘᲮ. მეუნარგიასთან.
ᲚᲔᲩᲮᲣᲛᲨᲘ (ᲚᲐᲘᲚᲐᲡᲨᲘ) —ᲑᲚᲐᲚᲝᲩᲘᲜ ᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜ ᲑᲔᲠᲡᲐᲛᲘᲐᲡᲗᲐᲜ.
ᲡᲐᲩᲮᲔᲠᲔᲨᲘ—ᲣᲐᲠᲐᲛᲐᲜ ᲩᲮᲔᲘᲫᲔᲡᲗᲐᲜ —სასოფლო შკოლაში.
ᲒᲝᲠᲨᲘ—ᲞᲐᲕᲚᲔ ᲑᲣᲠᲯᲐᲜᲐᲫᲔᲡᲗᲐᲜ (სასულიერო სასწავლებელში).
ᲥᲕᲘᲠᲘᲚᲐᲨᲘ—ᲑᲚᲐᲚᲝᲩᲘᲜ ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲦᲐᲛᲑᲐᲨᲘᲫᲔᲡᲗᲐᲜ.

დაბარება შეიძლება თვითონ გამომცემლისაგან, მღ. დ. ღამბაშიძისაგან (დ. ᲥᲕᲘᲠᲘᲚᲘᲓᲐᲛ), ამ ადრესით: Въ м. Квирилы (Кут. губ.). Священнику Давиду Гамбашидзе. ᲕᲘᲜᲪ ᲐᲗ ᲔᲒᲖᲔᲛᲞᲚᲘᲐᲠᲖᲔ მეტს დაიბარებს, მანეთზე ორი შაური დაეთმობა.

(7—3)

ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ ᲬᲚᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡ-ᲛᲝᲬᲔᲠᲐ

„ᲓᲠᲝᲔᲑᲐᲖᲔ“

მიიღება რედაქციაში—ბ-ლის (სადოვის) ქუჩაზე ბ. შადინოვის სახლებში, № 33

ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ ᲒᲐᲠᲔᲨᲘ ᲛᲪᲮᲝᲠᲔᲑᲗᲐ ᲐᲛ ᲐᲓᲠᲔᲡᲘᲗ ᲣᲜᲓᲐ ᲓᲐᲘᲑᲐᲠᲝᲜ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газ. „Дроэба“.

ᲤᲐᲡᲘ ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲐ, ᲔᲘ. 1 ᲘᲕᲚᲘᲡᲘᲓᲐᲛ ᲬᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲚᲔᲕᲐᲛᲓᲘᲜ, ᲒᲐᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲗ—ᲮᲣᲗᲘ ᲛᲐᲜᲔᲗᲘ.

ᲢᲔᲚᲔᲒᲠᲐᲛᲛᲔᲑᲘ

(ᲮᲐᲚᲮᲗᲐ-ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲢᲔᲚᲔᲒᲠᲐᲤᲘᲡ ᲡᲐᲐᲒᲔᲜᲢᲝᲡᲘ)

ᲞᲐᲠᲘᲫᲘ, 24 ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ. ᲕᲐᲒᲝᲜᲘᲐᲜᲘ ᲔᲥᲡᲢᲠᲔᲜᲜᲘ ᲞᲝᲔᲖᲓᲘ, ᲛᲘᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲜᲐᲘᲡᲨᲘ ᲓᲐᲔᲢᲔᲯᲐ ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲞᲝᲔᲖᲓᲡ, ᲠᲘᲡᲒᲐᲛᲝᲪ ᲛᲝᲰᲙᲚᲐ 5 ᲙᲐᲪᲘ ᲓᲐ ᲓᲐᲡᲭᲠᲐ 30 ᲙᲐᲪᲘ.

ᲙᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ, 24 ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ. ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲐᲥ ᲗᲐᲕᲐᲓᲘ ᲓᲝᲜᲓᲣᲙᲝᲕ-ᲙᲝᲠᲡᲐᲙᲝᲕᲘ.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ, 24, ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ. ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲗᲐ ᲞᲐᲚᲐᲢᲐᲛ ᲛᲘᲘᲦᲝ ᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲓᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲘᲦᲔᲡ 3 ᲛᲘᲚᲘᲝᲜᲘ ᲒᲘᲠᲕᲐᲜᲥᲐ ᲡᲢᲔᲠᲚᲘᲜᲒᲘ ᲖᲣᲚᲣᲡᲔᲑᲗᲐᲜ ᲡᲐᲝᲛᲠᲐᲓ.

ᲙᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲑᲘᲠᲟᲐ, 25 ᲘᲕᲚᲘᲡᲡ.

(ᲮᲐᲚᲮᲗᲐ-ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲢᲔᲚᲔᲒᲠᲐᲤᲘᲡ ᲡᲐᲐᲒᲔᲜᲢᲝᲡᲘ)

ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ ᲑᲘᲚᲔᲗᲔᲑᲘ:			ᲛᲐᲜ.	ᲙᲐ�პ.
ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲘᲡ		—	95—	30
ᲛᲔᲝᲠᲔ —	—	—	93—	50
ᲛᲔᲡᲐᲛᲔᲡᲘ —	—	—	93—	75
ᲛᲔᲝᲗᲮᲔᲡᲘ —	—	—	93—	57
ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘᲡ ᲞᲘᲠ.		—	92—	62
ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘᲡ ᲛᲔᲝᲠᲔ		—	92—	80
ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘᲡ, ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ		—	92—	80
ᲝᲥᲠᲝ, ½ ᲘᲛᲞᲔᲠᲘᲐᲚᲘ		—	7—	65
ᲗᲤᲘᲚ. ᲗᲐᲕᲐᲓ-ᲐᲖᲜ. ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ ᲒᲘᲠᲐᲝᲡ ᲗᲣᲠᲙᲘᲚᲘ		—	„	— „
ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ 5% ᲡᲔᲡᲮᲘᲡ ᲑᲘᲚᲔᲗᲔᲑᲘ				
			ᲛᲐᲜ.	ᲙᲐᲞ.
ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲔᲡᲮᲘᲡ	—	—	233—	25
ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲡᲔᲡᲮᲘᲡ	—	—	233—	„

1 ᲛᲐᲜᲔᲗᲘ ᲦᲘᲠᲡ:

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ	—	—	25—32	ᲞᲔᲜᲡᲘ
ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘ	—	—	129—	„ ᲪᲔᲜᲢᲘ
ᲞᲐᲠᲘᲫᲘ	—	—	268—58	ᲡᲐᲜᲢᲘᲛᲘ
ᲕᲔᲜᲐ	—	—	219—80	ᲞᲤᲔᲜᲘᲒᲘ
ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲘᲡ ᲙᲔᲠᲐᲡᲘᲜᲘ		—	„	—

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲓᲠᲝᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲢᲐᲛᲑᲔᲑᲘ ᲗᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲒᲣᲑᲔᲠᲜᲘᲐᲨᲘ ᲓᲐ ᲘᲛᲔᲠᲔᲗᲨᲘ.

(ᲕᲣᲫᲦᲕᲜᲘ Უ. ᲓᲐᲛᲘᲗᲠᲘ ᲖᲐᲥᲐᲠᲘᲐᲡᲫᲔᲡ ᲑᲐᲥᲠᲐᲫᲔᲡ)
(ᲓᲐᲡᲐᲡᲠᲣᲚᲘ.)

ᲛᲝᲒᲒᲔᲣᲐᲕᲔᲡ ᲐᲥ ᲔᲠᲗᲘ, ᲭᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲨᲘ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘ ᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲙᲔᲠᲘᲠᲘᲐᲙᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲖᲔᲓ ᲬᲐᲠᲬᲔᲠᲐ: „ᲡᲐᲓᲘᲓᲔᲑᲔᲚᲐᲓ ᲧᲝᲕᲔᲚᲐᲓ ᲬᲛᲘᲓᲘᲡᲐ, ᲗᲐᲜᲐᲠᲡᲘᲡᲐ, ᲪᲮᲝᲕᲔᲚᲡ ᲛᲧᲝᲤᲔᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲣᲧᲝᲤᲔᲚᲘᲡᲐ ᲡᲐᲛᲔᲑᲘᲡᲐ ᲛᲐᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲫᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲣᲤᲠᲘᲡᲐ ᲬᲛᲘᲓᲘᲡᲐ.

ᲓᲠᲝᲡᲐ ᲧᲝᲕᲔᲚᲐᲓ ᲣᲑᲠᲬᲧᲘᲜᲕᲐᲚᲔᲡᲘᲡᲐ ᲣᲙᲔᲗᲘᲚᲛᲡᲐᲮᲣᲠᲔᲡᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘᲡᲐ ᲡᲝᲚᲝᲛᲝᲜ ᲛᲔᲝᲠᲘᲡᲐ ᲛᲔᲤᲘᲡᲐ, ᲧᲝᲕᲚᲘᲡᲐ, ᲡᲐᲘᲛᲔᲠᲔᲗᲝᲗᲘᲡᲐ: ᲓᲐ ᲙᲔᲗᲘᲚ ᲛᲝᲠᲬᲛᲣᲜᲘᲡᲐ ᲓᲔᲓᲣᲤᲚᲘᲡᲐ ᲛᲐᲠᲘᲐᲛ ᲓᲐᲓᲘᲐᲜᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘᲡᲐ; ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲕᲘᲗᲐ ᲧᲝᲕᲚᲐᲓ ᲡᲐᲛᲚᲕᲔᲚᲝᲗᲐ ᲛᲘᲢᲠᲝᲠᲝᲞᲝᲚᲘᲢᲗᲐ ᲓᲐ ᲔᲞᲘᲡᲙᲝᲞᲝᲡᲗᲐ ᲓᲐᲘᲑᲔᲭᲓᲐ ᲬᲘᲒᲜᲘ ᲔᲡᲔ ᲡᲐᲛᲚᲔᲠᲗᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲚᲔᲕᲚᲝ ᲡᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲐ, ᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲙᲔᲠᲘᲠᲘᲐᲙᲘᲡᲐ. ᲡᲐᲛᲔᲤᲝᲡᲐ ᲥᲐᲚᲐᲥᲡᲐ ᲭᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲞᲐᲚᲐᲢᲡᲐ ᲡᲐᲛᲔᲤᲝᲡᲐ. ᲡᲐᲤᲐᲠᲘᲗ ᲛᲐᲗᲘᲡ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲐ; ᲖᲔᲓᲐᲛᲮᲔᲓᲕᲔᲚᲝᲑᲘᲗᲐ ᲗᲐᲕᲐᲓᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲗᲐ-ᲣᲮᲣᲪᲘᲡᲐ ᲖᲣᲠᲐᲑ ᲬᲔᲠᲔᲗᲚᲘᲡᲐᲗᲐ ᲬᲔᲚᲗᲐ ᲓᲐᲡᲐᲑᲐᲛᲘᲓᲒᲐᲜ ᲡᲘ ᲤᲚᲘᲡᲐ ᲮᲢᲘᲐ, ᲮᲝᲚᲝᲚ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲘᲗᲒᲐᲜ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲡᲐ ᲦᲕᲗᲘᲡᲐ ᲩᲔᲕᲐ ᲗᲔᲕᲔᲡᲐ ᲘᲕᲜᲘᲡᲐ, ᲠᲘᲪᲮᲕᲡᲐ ᲘᲔ-ᲡᲐ“.

ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲒᲔᲒᲔᲠᲓᲖᲔ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲮᲐᲢᲔᲠᲝᲑᲐ, ᲓᲐ ᲒᲐᲠᲔᲨᲔᲛᲝ ᲐᲥᲕᲐ ᲮᲣᲪᲣᲠᲘ ᲐᲡᲝᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲤᲡᲐᲚᲛᲣᲜᲘᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲘ: „ᲛᲔᲤᲣᲪᲐ ᲓᲐᲕᲘᲗᲘᲡ ᲣᲤᲐᲚᲘ ᲓᲐ ᲡᲮᲕ. ᲨᲔᲒᲜᲘᲗ ᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲮᲐᲢᲣᲚᲘ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲙᲕᲐᲠᲗᲘ ᲣᲤᲚᲘᲡᲐ. ᲐᲥᲔᲗ-ᲘᲥᲘᲗ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲮᲐᲢᲣᲚᲜᲘ ᲚᲝᲛᲔᲑᲘ, ᲡᲐᲡᲬᲝᲠᲘ, ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲮᲐᲜᲯᲐᲚᲘ, ᲒᲕᲘᲠᲒᲕᲘᲜᲘ, ᲝᲠᲘ ᲐᲜᲒᲔᲚᲝᲡᲘᲡ ᲛᲮᲐᲢᲔᲠᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲔᲠᲝᲑᲐ ᲑᲣᲠᲗᲘᲡ ᲛᲡᲒᲐᲕᲡᲐᲗ.

ᲑᲝᲚᲝᲡ ᲐᲛ ᲡᲐᲮᲐᲠᲔᲑᲐᲖᲔ ᲐᲠᲘᲡ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲨᲘᲓ ᲬᲐᲠᲬᲔᲠᲐ: „ᲛᲓᲐᲑᲐᲚᲘ ᲐᲠᲮᲘᲛᲐᲜᲓᲠᲘᲢᲘ ᲖᲐᲥᲐᲠᲘᲐ“. ᲐᲛ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲨᲘ ᲑᲔᲔᲠᲘ ᲡᲮᲕᲐ ᲡᲐᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲝ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘᲐ.

ᲐᲛᲐᲕᲔ ᲓᲠᲝᲡ ᲘᲑᲔᲭᲓᲔᲑᲝᲓᲐ ᲡᲐᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲝ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ ᲓᲐᲑᲐ ᲡᲐᲩᲮᲔᲠᲔᲨᲘ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲑᲔᲔᲠᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘᲐ ᲓᲦᲔᲡᲐᲪ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲨᲘ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲗᲐᲪ ᲖᲔᲓᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘᲕᲔ ᲬᲐᲠᲬᲔᲠᲐᲔᲑᲘ ᲐᲥᲕᲡ ᲡᲐᲗᲐᲣᲠ ᲤᲣᲠᲪᲚᲔᲑᲖᲔ, ᲠᲐᲪ ᲭᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲨᲘ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲔᲑᲡ ᲐᲥᲕᲡ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲛᲝᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲛᲐᲠᲗᲝ, ᲠᲝᲛ ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘᲜᲘ ᲓᲐᲑᲐ ᲡᲐᲩᲮᲔᲠᲘᲡ ᲡᲢᲐᲛᲑᲐᲨᲘ. ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘᲡ ᲑᲔᲭᲓᲕᲐ ᲡᲐᲩᲮᲔᲠᲔᲨᲘ

მაშინაც არ შეწყვეტილა, როდესაც იმერეთს სოლომონ მეფე მოშორებია და თფილისის ქალაქს მიუწვეია ტორმასოვს... წიგნების ბეჭდვა აქ ჩვენ წლამდე არ გასხლეტილა.

ჩვენ წელში მესტამბე ზუბაშვილი გარდაცვლილა. დარჩენია ამას შვილი დავითი, რომელსაც კარგად სცოდნია მესტამბეობა. ჩვენ წელში ქუთაისში და საჩხერეში სტამბების მუშაობა შეჩერებულა. ამ წელში აქ წიგნები აღარ იბეჭდებოდნენ. რას ერიდებოდნენ მესტამბეები, რომ ამ ადგილებზე წიგნებს აღარ ბეჭდავდნენ? ზოგნი ამბობენ, რომ რუსების ერიდებოდათ და იმიტომ სხვა ადგილას გადუტანიათ სტამბა და იქ უბეჭდავთ წიგნებიო; ზოგნი ამბობენ, რომ ამ ადგილებში ქამი იყო და მას მოერიდნენო. ზუბაშვილის შვილს სტამბა რაჭაში წაუღია და სოფელს წესსში გაუხსნია. ესე ყოველივე სჩანს ერთი პატარა საღღესასწაულო წიგნის სათაურის ზედ წარწერისაგან, რომელიც ჩვენ წელში არის დაბეჭდილი: „ქურხევითა ყოვლად სანატრელთა უწმინდესითა ყოვლად სამღვდელოთა მიტროპოლიტთა და ეპისკოპოსთა დაიბეჭდა სამღრო და საეკლესიო წიგნი ესე, გამოკრებილი საღღესასწაულო სოფელსა შინა წესსა წელთა დასაბამიდგან სოფლისა ხატით, ხოლო ქრისტეს აქეთ ჩვენ თვესა აგვისტოსსა კა. გულს მოდგინებითა, შრომითა და ღვაწლითა, ყოვლად სამღვდელოსა ნიკოლაოზ წმინდელისა არხიერისა სოფრონისათა. ხელითა მესტამბე რომანოზ ზუბაშვილისათა რომელიცა მიცვალებული იქნა უწინარეს ბეჭდვისა ამისა. ხოლო შემდგომ მიცვალებისა მისისა, მე ძმან მისმან მესტამბემ დავითმა ვიწყე და აღვასრულე ძალითა ღვთისათა“.

ამის შემდეგ სტამბები კიდევ დარჩენილან ჩვენში, მაგრამ დიდხანს არა. ყველა ეს სტამბები წაუღიათ მოსკოვში და მას დროს აქეთ თითქმის საღმრთო წერილი და საეკლესიო წიგნები სულ იქ იბეჭდებოდნენ ჩვენ წლამდე. ბოლოს, როგორც იქნა. გაიხსნა ისევე ჩვენში საეკლესიო წიგნების საბეჭდავი სტამბები. მაგრამ წიგნების ბეჭდვის საქმე ჩვენში ცუდათ მიდის და უთავბოლოთ; რადგან ეხლა, სამწუხაროდ, არავინ გვყავს ჩვენ მოთავე კაცი ამ საქმისა.

ვ. ღ.—ძე

P. S. თუ საჭიროთ შერაცხს ქავკაზიის არხეოლოგიური საზოგადოება ამ ძველი წიგნების მოპოვებას, მე შემიძლია ისინი ვიშოვო და გადავსცე ამ საზოგადოებას.

ᲓᲦᲘᲣᲠᲘ

*** 24 ივლისს, ნაშუადღევის 3 საათზედ სომხების ჯიგრაშენის ტაძარში გაჩნდა ცეცხლი და დაიწვა კანკელი. მიზეზი ცეცხლის გაჩენისა ყოფილა ისა, რომ ამ დღეს მიცვალებული დაუსაფლავებიათ და საყდარში ანთებული სანთელი დარჩომიათ.

*** სიღნაღისა და თელავის მაზრებიდამ გვწერენ. რომ იქითკენ მოსავალს ძალიან ცუდი პირი უჩანს გვალვის გამო. მარტო ფეტვისა და სიმინდის იმედი აქვსთ თურმე ორივე მაზრებს. თუ ამ ცოტი ხნის განმავლობაში წვიმა არ გველირსა, საქმე ცუდათ იქნებაო. შრწყავ ვაზებსაც ეს უწვიმობა ძალიან ზარალს აძლევსო.

*** ერთი თბილისში მცხოვრები პირისაგან მივიღეთ ჩვენ საჩივარი იმის თაობაზედ, რომ აქაური მკურნალები მეტად გულ გრილად უყურებენ ყოველივე გაჭირვებულ კაცს, რომელიც კი იმათ შემწეობისათვის მიმართავს! თუ უზომო ჯილდო არ მისცა კაცმა, ზედაც არ შეხედავენო და თუნდა ფიტონი მიართვათ, ორ საქონზედ არ გამოგყვებიანო.

სხვათა შორის. იმას მოყვავს ერთი შემთხვევა, როგორ ორი ყარიბი კაცი ღამე და წანწალებდნენ ქუჩა-ქუჩა ექიმის საძებნელად, ამან მიასწავლა იმათ ერთთან, რომელსაც დიდის ვედრებითა და ღრეჯით სთხოვეს მიშველებოდა გაჭირებულს ავათმყოფს და აძლიეს ერთი მანეთი, მაგრამ იმან ხუთ მანეთნაკლებ კარებში თავი არ გამოჰყო და დაცინვით მიუთითა მეორე ექიმზედ რომ ის არის კაცთ მოყვარე და შემბრალებელი მკურნალი, ის გამოგყვებათ მანეთათაო! ყარიბები წასულან იმ მეორესთან, მაგრამ იმისი პასუხი ჰყოფილა; „სტუმრები მყავს, არა მცალიან, რაც უნდა მომცეთ, ვერ წამოვალო“ და სხვ.

დღევანდელ ნომერში ნახავთ წერილს, რომელშიაც აგრეთვე უჩივიან ერთ სულიერ მამას, რომ ის მამაკვდავთან საზიარებლად არ წასულა ერთი უბრალო მიზეზის გამო!

მკურნალი და სულიერი მამა! ესენი არიან ორგვარი გაჭირვების დროს ხალხის იმედნი, და ცოტათ თუ ბევრათ მშველელნი, ამათკენ უჭირავთ თვალი ამ ორგვარ გაჭირვებაში მყოფებს და როგორ მოგწონთ ამათი ამგვარი მოქმედება!?..

*** „პეტერბურლის უწყებებში“ იწერებიან, რომ შინაგანი სიმშვიდის სამინისტროს მედიცინის დეპარტამენტისაგან აღძრულია კითხვა, რომ შემოიღონ ვალდებულებითი ყვავილის აცრა, ე. ი. ყველა მოვალე უნდა იყვეს, რომ უთუოდ აიცრას; ამ კითხვაზედ უკვე მოულაპარაკნიათ მედიცინის რჩევაში და მოკლე ხანში წარიდგინება დასამტკიცებლად.

შეუქველია, რომ ამის ასრულება მეტად გონიერული და სასარგებლო იქნება მეტადრე ჩვენში, სადაც ამ ქამად მრავალი ხდება ყვავილის მსხვერპლად იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ ყვავილ აუცრელია და არის, როგორც ვიცით, იმის გამო, რომ არ უნდათ, არ დასდევენ, ვერ ახერხებენ, ეშინიათ და სხვ.

„ᲓᲠᲝᲔᲑᲘᲡ“ ᲙᲝᲠᲠᲔᲡᲞᲝᲜᲓᲔᲜᲪᲘᲐ

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘ, 16 ივლისს. ჩვენმა ძვირფასმა სტუმრებმა გუშინ კვირა საღამოს წარმოადგინეს საზაფხულო თეატრში, უფ. სუნდუკიანცის „პეპო“ და ვოდევილი უფ. ა. ბაჭინაძისა, „მოტია“.

ხალხს ორი მიზეზი ქონდა, რომ პირველ წარმოდგენაზე უფრო მეტი დასწრებოდა, რადგანაც: ერთი რომ კვირა იყო და მეორე რომ ბაბუნიის ქალის მშვენიერმა ხმამ მთელი ბათუმი აალაპარაკა; და სწორეთ ამ მიზეზითაც იყო რომ მეორე და უკანასკნელ წარმოდგენაზე მეტი ხალხი დაესწრო. ქართულის „ინჩის“ უცოდნელებიც კი ღებულობდნენ ბილეთებს რომ გაეგოთ რა იყო ამისთანა მშვენიერი ხმა!

„პეპოს“ მოთამაშეებმა, თითქმის ყველამ თავიანთი როლები მშვენიერათ, ხელოვნურათ წარმოადგინეს. განსაკუთრებით მეთვეზე პეპო, უფ. ზ. მაჩაბელმა; პეპოს ნათესავი—ბიქო, უფ. კ. ციფიანმა, ქვრივი დედა პეპოსა—შუშანა, ნ. ბაბუნიას ქალშა და დიდარი ვაჭარი არუთინ ზიმზიმოვი. ვ. აბაშიძემ.

ვისაც კი ცოტაოდენი კაცთ მოყვარეობის ნაპერწკალი გულში ულვივოდა, ვისაც კი ბოროტებით და ანგარებით გული სავსე ჰქონდა და ვისაც კი ხალხს ბედი ფეხსე ეკიდა და თავის სიამოვნების მეტი თავის გულში არაფერი ჰქონდა,—ყველა ეს გულები წარმოუდგენელ მწუხარების ალმულში იყო ანთებული, როდესაც უფ. ზ. მაჩაბელმა ის გულის გამგმირავი და გამგლეჯი სიტყვები გრძნობით წარმოსთქვა, როდესაც, არუთინამ ივ უკანასკნელ მათ ცხოვრების და დის ბედნიერების საშუალებაზე, ას თუმანზედ ციცი უარი უთხრა.

თითქმის ყოველივე სიტყვები პეპოსი ისეთის გრძნობითა და თრთოლვით წარმოსთქვა მაჩაბელმა რომ ვერ წარმოიდგენთ რა ნაირი შთაბეჭდილება და გულის მომაკლავი ოხვრა ისმოდა ხალხში, ბევრი კი, როცა უნდა ამისთანა სიტყვებით უბედური ხალხის ტანჯვა წარმოედგინა მაშინ ხარხარებდნენ!... ეს რასაკვირველია, იმისათვის რომ, ბევრს ისე ჰგონია, სცენაზე წარმოთქმულ ყველა სიტყვაზედ უნდა სიცილი და ხარხარიო!...

მე მიკვირს ჩვენი „წიგნების გამომცემი საზოგადოებისაგან“ რომ ეს მშვენიერი და მდიდარი პიესა დღემდი არ დაუბეჭდიათ, და არ გააცნობენ იმათ ყველას, ვინც წარმოდგენის ნახვას კი არა სახელის გაგონებასაც კი თავიანთ სიცოცხლეში ვერ მოესწრებიან!

უფ. კ. ციფიანმა გიქოს წარმოდგენის დროს დაგვიმტკიცა, რომ ის სცენაზე უფრო ძვიელ მშვენიერათ ახერხებს სურიოზნულ როლებს.... როგორც ეტყობა ის კომიკურ როლებსაც კარგა უნდა თამაშობდეს!

ნ. ბაბუნიას ქალმა ისე მშვენიერათ წარმოადგინა პეპოს დედა შუშანა, რომ არავის არ სჯეროდა, თუ ის ბაბუნიას ქალი იყო სცენაზედ და არა ნამდვილი ის ქერიანი დედა; ყველა, იმისი გულის გამგლეჯი სიტყვები თუმც ყველას აფიქრებდა, მაგრამ ხალხს ვერ შეეკავა თავი იმისთვის მადლობის გარდაუხდელათ.

ველა გასვლაზე და შემოსვლაზე გაუწყენარებელი ტაშის კვრით და „ბრავოს“ ძახილით აჯილდოებდა იმას!

უფ. ა. აბაშიძეს, არუთინ ზამზამოვის როლში, ორი რამე რომ არ ჰკლებოდა, ყველაფრით სრული იყო! მიხვრა მოხვრით, სახის მეტყველობით და ფულით კაცთ გამხდარ ვინმეთ მშვენიერი იყო, მაგრამ ის იყო ძრიელ სუსტი და არ ჩამოჰგავდა იმ სომეხს, რომელიც უნდა წარმოედგინა და სომხურ კილოზე ისე ვერ ლაპარაკობდა, როგორც საჭირო იყო.

პეპოს მეგობარი პაკული, უფ. საგარელმა მშვენიერათ გამოგვიხატა!

იმან ნამდვილათ დაგვანახა იმ ხალხის კაცთ მოყვარეობა, გულღიობა, მამიცობა და გონების სიმახვილე,— რომელიც ბევრის თვალში, ქვეყანაზე არა თუ ადამიანთ, არამედ მეტათ ქმნილებათა სჩანს! ველაზე უფრო მტევნიერად მოახერხა ის ალაგი, საცა თავისი მეგობარი პეპო დის უბედურებისათვის შეწუხებული ნახა, მოიხსნა თავისი უკანასკნელი ღონისძიება, ერთი ვერცხლის ქამარი და ხელის გასამართავათ შეწირეა მოინდომა და უთხრა ქამრის შეძლევითა და მუშტის მოღერებით: „აჰა, პეპე ჩემგან იმიხ ამის მეტს და ამის მეტს ნურაფერს ელიო“... მაგრამ რამოდენათაც ჩვენ ვიცნობთ იმ საზოგადოებას ხალხს, როგორც ძაკულა უნდა მოგახსენოთ რომ შედარებით უფ. საგარელს ცოტა არ იყოს სიცხოველე აკლია, ამ ნაკლულევანების გარდა ყველაფრით სრული იყო!

პეპოს დის, ძეკელას წარმოდგენაში ბ. პორინთლის ქალმა არა ერთს გადმოაყრევინა თვალებიდან ცრემლი, როდესაც იმან ისე მშვენიერათ და ხელოვნურათ გამოგვიხატა ის სუსტი არსება, ქალები, რომლებიც მალე შესცდებიან ხოლმე ვაჟის ცარელა სიტყვებზე, უერთებს ყველაფრით გულს და ბოლოს კი გაუბედურებული, სახელ გატეხილი და მოტყუებული რჩება, რომელიმე უბრალო მიზეზის გამო. ჩვენს პატიეცემულ მოთამაშეს რომ ცოტა მაღლა ელაპარაკნა და ყველას რიგიანათ გაეგო ის გულის მოსაწამლველი სიტყვები, მაშინ დარწმუნებული ვარ, მომატებულსაც აატირებდა!

უფ. საფაროვის ქალი, როგორც უკვე ყველასთვის ცნობილი, დაველოვნებული მოთამაშე, კარგათ თამაშობდა ერუთინას მეორე ცოლის როლს, მაგრამ სამწუხაროდ, დღესაც შევნიშნეთ ცოტა უგულობა: ასე გეგონებოდათ, ის ძალდატანებული თამაშობსო; არ იყო ისე, როგორც იმის გათქმულ სახელიდან მოველოდით!

უფ. კ. მესხი „მოტიაში“ რაც შეიძლება, ძრიელ კარგათ თამაშობდა. ძრიელაც მოწადინებული იყო რომ ხალხის ყურადღება დაეპყრობინა და უფრო გაეშხიარულებინა საზოგადოება; ამისათვის ის ყოველათ უსაჭიროთ ზოგიერთ ეითომ უფრო გასაცინარ სიტყვებს უმატებდა და ამ დამატებაში ერთი ორი

ტომ გითხარი ის, რომ ძალიან ცხელოდა, წამოსვლა დამზარდა. (?) აი ეს დიაკვანი! უჩენია ერთ პატარა ბიჭზედ: წაიყვანე დავითნის საკითხავად, და მეც მოვალ ხვალ დასამარხავათ“. ამასთანავე უბრძანა დიაკვანს, რომ იმას ეთხოვნა წ. ნიკ. ღვდლისათვის, რომ ეკკლესია ეთხოვებინა და იქ სიახლოვეს გამოთ მცვალებული მიესვენებინათ წირვის მოსამენელათ. მაგრამ, როგორც დიაკვანმა სთქვა წ ნიკ. ღვდელს უარი ეთქვა—მიცვალებული მყავსო, ამის მთავრისთვისაც ეკითხნა დიაკვანსა, მაგრას იმას ეთქო, არა გეყავსო. (რომელ ერთ, დაუჯეროთ — დიაკვნის სიმართლეს ღვდლისას, თუ მთავრისას!)

აი ამნაირად ღარიბი ხალხი ყველასაგან არის დაბრიყვებული: ღვდლისაგანაც, ექიმისაგანაც, ასე გაშინჯეთ მამასახლისისაგანაც და ბედისაგანაც თუ, რომ ეს უკანასკნელი არის სადმე!

ზ. დ. შ.

განცხადებანი

მოვიტანე დიდ-ძალი ფიცრები ფიჭვისა და ნაძვის ხეებისა კარების, ფანჯრებისა და იატაკებისათვს. სრულებით მშრალი ფიცრებია, ოთხი წლის დახერხული.

ვისაც ამ ხის მასალის შეძენა ჰსურს, შეძლიან მიმართოს არსენალის ეზოზე, ფეღინოვის სახლებში № 31; იკითხოს უფ. ვალერიან ჩეჩუტი.

(3—1)

მოვიტანე კარიჭიდამ ულველ გვარი საჭმელნის ნიმუშები, რომლებზედაც ვიღებ ზაკაზებს კარგის პიროებებით.

მსურველთ შეუძლიანთ ნახონ ეს ნიმუშები უ. არწრუნის ქარვასლაში № 181, სადაც იქმნება გამოფენილი მოკლე ხნით. კარიჭის ფირმა: Gilles et Iohan Chandons.

გამოვიდა და ისყიდება

„ბუტიოლგა“

ვოდევილი

აკაკი წერეთლისა

ისყიდება ჩარკვიანის, ვართანოვის დ ბრიქეროვის წიგნის მაღაზიებში, აგრეთვე უფ. შავერდოვის ბაზეთის საბაგენტოში, ბულვარზე.

ქუთაისში

კ. ქესხის წიგნის მაღაზიაში

ი ყიდება შემდეგი წიგნები:

1) სიტყვანი და მოძღვრებანი—თქმულნი იმერეთის ეპისკოპოსის ბაბრიელი მიერ. ფასი 1 მან. და 50 კ.,

2) იგივე, უკეთესს ქაღალდზე დაბეჭდილი. ფასი 2 მან.

3) რუსული დასაწყისი ენის კურსი ქართველთათვის (Практическій начальный курсъ рус. языка для друзинъ—შედგენილი ბ. კ—შილის მიერ. ფასი—60 კაპ. თინც 20 წიგნზე მომეტესბულს იყიდის, ეგზემპლიარი დაეთმობ 50 კაპეიკად.

4) დედა ენა—ი. ბოგდანოვისაგან, 50 კ.

5) სიბრძნე სიცრუენ ფიგნი ფასი — — — — — 50 კაპ.

6) ბუნების კარი—ი. ბოგდანოვისაგან — — — — 70 კაპ.

7) პატარა ბიბლიოთეკა—ამისიები — — — — — — — 10 —

8) ლოცვანი, შედგენილი მღვ. ღამბაშიძისაგან— — — — 20 —

9) ნინო, მოთხრობა თ. რაფ. ერისთვისა— — — — — 15 —

10) თამარ ბატონიშვილთ—დრამა 5 მოქმ. — — — — 30 —

11) არანკა, პოემა ბ. წერეთლისა — — — — — — 20 —

12) სამზარეულო, ბარ. ჯორჯაძისა — — — — — 50 —

13)— ყარაგანია—პირველი ექვსი

14) რძალი, მიულ და მაშენიკები—

სასოფლო შკოლებს ყოველგვარი წიგნები მიეცემა ნაკლებ ფასათ

მაღაზია იმყოფება მიხაილოვის ქუჩაზე, ხაჯაზოვის სახლებში ალუბის ქვეშ

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 25 Іюля 1879 г. Типографія Меликова.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 25 Іюля 1879 г. Типографія Меликова. ბეჭდავს ს. მელიქიშვილი. რედ. ს. მესხი.